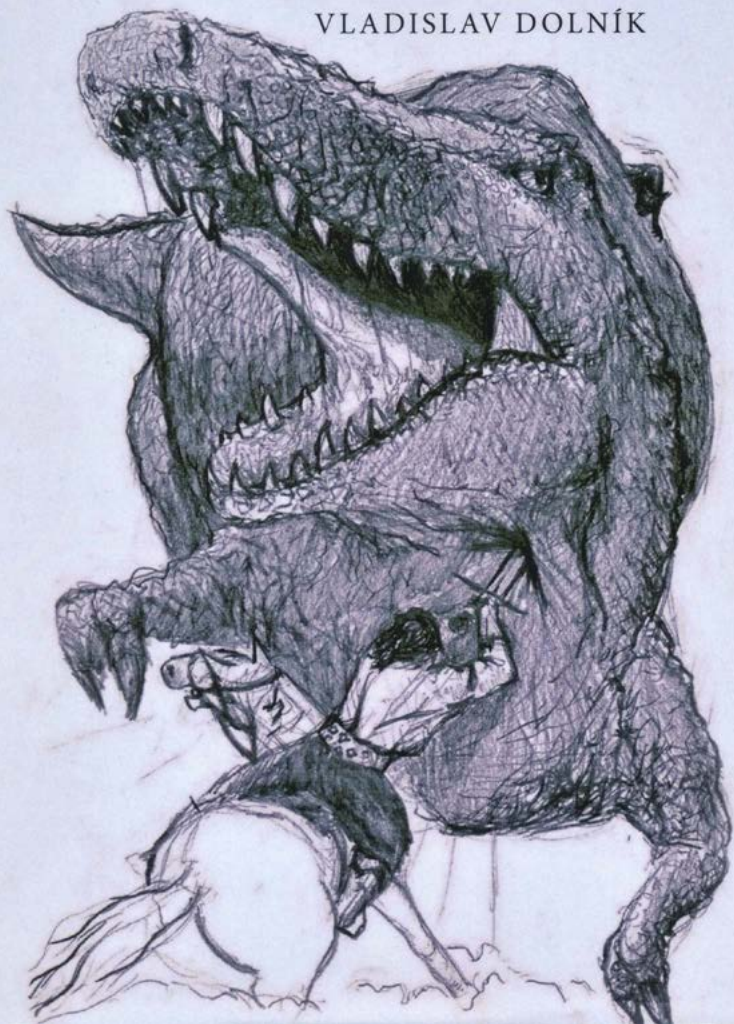

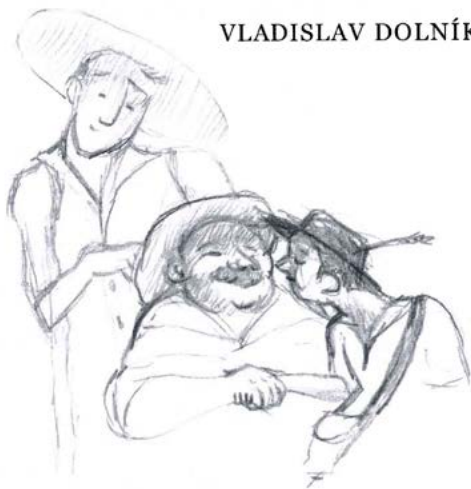
Nevykládej mi
POHÁDKY!

VLADISLAV DOLNÍK

Nevykládej mi **POHÁDKY!**

VLADISLAV DOLNÍK

Jonathan
LIVINGSTON

Obsah

PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA

DVOJČATA

KOŇSKÁ HLAVA

ČERVENÁ ČEPIČKA

DLOUHÁN, PANDĚRO A ŠVIDROŇ

ŽIVÁ VODA

DOBŘE MÍŘENÉ JABLKO

PERNÍKOVÁ CHALOUPKA 2021

JABLOŇOVÁ PANNA

TŘI ZLATÉ VLASY

O ZLATÉM JABLÍČKU A ČERNÉM PLÁŠTI

PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA

„Veličenstvo, Veličenstvo,“ vběhl do trůnní síně královský zahradník. „Na té nové jablůnce je zlaté jablko!“

Královský ceremoniář se zamračil. Zahradník, zase ten zahradník. Nikdo neporušuje etiku tak často jako on. Ten by ostatně neměl mít do trůnní síně přístup. Vůbec.

Zato král se rozzářil: „Opravdu? To se na ni musím jít podívat.“ Pak se otočil ke kancléři: „Všechno zásadní jsme už projednali. Máme tam snad ještě něco?“

„Ne, Veličenstvo. Zbývají už jen nějaké drobnosti.“

„Výborně. Projednej je s královskou radou sám. Já se jdu podívat do zahrady.“

„Jistě, Veličenstvo,“ uklonil se kancléř. Rozhodnutí, kdo bude odpovědný za výběr daní příští rok, zařadil jako předposlední bod jednání a dobře věděl proč. Král málokdy vydržel až do konce a byla tedy naděje, že vrchního výběrčího daní určí on sám. Teď se to potvrdilo.

Když král uviděl zlaté jablíčko, zatvářil se poněkud zklamaně.

Velikostí to byla spíš jen zlatá třesinka.

Zahradníkovi královo zklamání neušlo. „Veličenstvo, potěztejte si ho!“

Král vzal jablíčko do ruky a opravdu! To maličké jablíčko vážilo

snad i půl libry! Král pohlédl tázavě na zahradníka.

„Veličenstvo, kdyby to jablíčko bylo normálně velké, tak by ho stopka ani neunesla. Možná by se s ním dokonce ulomila i větev. Je dobře, že je jen takové... takové malušenké.“

„Dobře, ale jak to, že je zlaté? To přece není žádný zlatý delicias, to je opravdové zlato!“

„Správná otázka, Veličenstvo. Sám na ni od rána hledám odpověď. Kouzla? Čáry? Možná. Vzpomínáte, jak jsem pro vás připravil ty modré růže?“

„Myslíš, když se narodil můj nejmladší syn?“

„To už je hodně dávno, že, Veličenstvo? Tehdy jsem zaléval bílé růže takovou cizokrajnou modrou barvičkou. Rostlina si ji natáhla do okvětních lístků a modrá růže byla na světě.“

„Jak by si jabloň mohla natáhnout zlato z půdy?“

„Kousek odtud býval ještě za vašeho dědečka zlatý důl.“

„Zlatý důl? Samá hlušina. Vytěžené zlato nestačilo ani na výplaty horníkům. Však ho taky hned po nástupu na trůn nechal můj otec zavřít.“

„Asi tam moc zlata nebylo, ale nějaké snad přece jen ano.“

„A že by si ho jabloň natáhla kořeny a uložila v jablíčku?“ zatvářil se král pochybovačně.

„Já vím, že to zní divně. Samotnému se mi to nezdá. Ale snažil jsem se to rozumně pochopit a obejít se přitom bez všelijakých těch kouzel a čar. Nejspíš to nepůjde. Ale byl bych radši, kdyby to šlo.“

„A co dál? Utrhneme jablíčko a uložíme ho do královské pokladnice?“

Zahradník se zatvářil zděšeně: „To byste chtěl, Veličenstvo?“

„Ani trochu. Ale máme ho nechat na jabloni?“

„A proč ne, Veličenstvo? Když je zlaté, nedají se do něj žádní červi. Ani neshnije. Tak proč ho nenechat tam, kde je?“

„A co když ho někdo ukradne?“

„Do zámku ani do zahrady se přece nikdo cizí nedostane a že by ho ukradl někdo z místních?“

O jednom bych věděl, napadlo krále, ale neřekl nic. Mluvit nahlas

o pochybnostech, které měl o kancléři, se mu nechtělo.

„Taky bychom se dověděli víc, co ta zlatá jablka umí. Proč je jenom jedno zlaté jablíčko, proč jich není víc? Mohli bychom vzít rouby a naroubovat je na další podnože? To byste pak mohl mít celý sad zlatých jabloní. A jablíček? Kolik by na nich bylo zlatých jablíček?“

Král se kysele usmál: „To by se jistě líbilo kancléři. Nechal by jablíčka roztavit a dal by z nich razit dukáty. Jablečné dukáty. Nejspíš by jim pak říkal jabčáky.“ Krále napadlo, že mu ten zatracený kancléř leží v žaludku víc, než si doposud myslel.

„Dobře, nech to jablíčko na stromě. Že je tak malé, vlastně si ho ani nikdo nevšimne. Ale nikde o něm nevykládej. Nejen v šenku v podhradí, ale vůbec nikde. Rozumíš?“

Zahradník odpřisáhl naprostou mlčenlivost a král se vrátil na jednání královské rady. Do konce jednání chyběly ještě tři body, takže kancléř trochu znervózněl a hned si v duchu chystal náhradní plán, pokud by v případě vrchního výběřčího daní narazil. Kupodivu nenařazil. Král seděl na trůnu, ale duchem byl úplně jinde a výběr daňového „poradce“ tak proběhl k naprosté kancléřově spokojenosti.

Druhý den, zrovna když král snídal a společnost mu dělali jeho tři synové, objevil se ve dveřích zahradník. Neříkal nic, ale výraz jeho tváře byl nade všechna slova.

„Jablíčko je pryč,“ řekl král, a nebyla to otázka, bylo to konstatování.

Zahradník jen němě přikývl.

„Jaké jablíčko?“ zeptal se zvědavě nejstarší králevic.

„Na jedné jablůnce v zahradě vyrostlo zlaté jablíčko,“ našel svůj hlas zahradník. „Ještě, než jsem šel spát, tak tam bylo. A ráno bylo pryč.“

„To ho nejspíš někdo čmajznu,“ ušklíbl se nejstarší králevic a přidal si do misky několik malých párečků připravených podle nového vlašského receptu.

Král se trochu pozastavil nad slovníkem svého nejstaršího syna, ale než svůj údiv mohl vyjádřit nahlas, ozval se zahradník.

„Mám taky dobrou zprávu. Jablůnka mezitím nasadila na nový

květ. Už se docela pěkně rozvinul. Všechno jde tak rychle, asi opravdu nejde o nějaké nasátí zlata skrze kořeny. Je mi to hloupé, ale nejspíš opravdu půjde o nějaká kouzla anebo čáry. Držte, Veličenstvo, palce, do večera, počítám, bude na jabloni nové jablko.“

„To by bylo nejlepší si na toho chmatáka počíhat. A jestli se objeví znovu, tak mu trochu rozhodit škorni,“ nadhodil nejstarší kralevic.

„Pak si rozmyslí krást cizí jablka! Vezmu halapartnu, teplý plášť, aby mi nebyla zima, a to zlaté jablko pohlídám, můj královský otče.“

*

Ráno už byli všichni u snídaně, jen nejstarší kralevic nikde. Nakonec přece jen přišel. Tvářil se dost nevěřicně.

„Měl jsem to jablko stále před sebou, oka jsem nezamhouřil.“

Nejmladší kralevic se na okamžik zatvářil pochybovačně, znal bratrovu zálibu ve spánku. Díky ní odcházel z každé královské hostiny překvapivě mezi prvními. Zatímco všichni ještě bujaře hodovali, on už sladce spal.

„Oka jsem nezamhouřil, a přece je jablko pryč.“

„Asi na tebe použili ten starý známý trik,“ usmál se sebevědomě prostřední kralevic. „Ukazoval mi ho kdysi jeden eskamotér v podhradí. Spočívá v tom, že se nějak odvede tvoje pozornost a v té chvíli se rychlým pohybem ta věc sebere. Nejspíš ten chmaták něčím odvedl tvou pozornost, a jak ses díval jinam, hned to jablíčko čórnul.“

Král pochopil, co slovo „čórnul“ znamená, i když ho slyšel poprvé. Ve dveřích se objevil zahradník. „Je pryč,“ zašeptal. „Ale na horní větvi vyrazil nový květ. Nechci to zakřiknout, do večera by z něj mohlo něco být.“

„Jestli tam do večera opravdu něco bude, půjdu ho hlídat já. Na mě si nikdo s nějakými pouťovými triky nepřijde. Hlavní je nedovolit jim, aby odvedli mou pozornost někam jinam. A vezmu si s sebou svůj meč. Jak ten gauner sáhne po jablku, tak mu tu jeho chmatáckou ruku hned useknu a bude!“

„A nezapomeň si taky vzít teplý plášť. Noci jsou teď dost chladné,“ radil nejstarší kralevic.

Ráno byli na snídani už všichni, jen prostřední králevic chyběl. Nejstarší se už chtěl pustit do jídla, ale král ho zarazil. Vtom vešel prostřední z bratrů a nevěřičně kroutil hlavou.

„V jednu chvíli se rozhoupaly větve ořešáku. Toho, co jsi nechal, otče, dovézt z Vlach. Hned mi bylo jasné, o co jde. Tak se kouknu po tom jabku a nespouštím z něj oči. Nenechám ty lumpy, aby odvedli mou pozornost někam jinam. Jabko je na svém místě. Pak se cosi hnulo v rybízu. Tak hned juknu na jabko, na mě si nepřijdou. Pořád tam je. A pak zas cosi v angreštu. Dokola to na mě zkoušeli, a já se nedal. Nato jsem se rozhodl, že převezmu iniciativu. Zavřu oči, teda jenom je přimhouřím, a budu se tvářit, jako že spím. Jakmile se pokusí sebrat jabko, otevřu oči, vytáhnu meč a sek! Můj plán neměl chybu, to musíte uznat. Akorát, jak jsem otevřel oči, bylo jabko pryč.“

Do jídelny se víc vplížil, než vešel zahradník. „Jablíčko je pryč, ale je tam už nový květ. Večer by tam mohlo být nové. Jen aby se v noci neztratilo.“

„Já ho pohlídám, aby ho nikdo nesebral. Vezmu si kuši, ta se bude hodit,“ vstal od stolu nejmladší králevic. Když zavíral dveře, významně pohlédl na své bratry: „Já neusnu.“

„Neusnu, neusnu, ale jak to udělat?“ brblal si v duchu. Má si vzít ježčí kůži, podle rodinné tradice oblíbený protispánkový prostředek několika generací? U něj samotného však moc nefungoval, přesněji nefungoval vůbec. To tehdy vyhlásili s bratry neoficiální soutěž, kdo vydrží celou noc nespát. Ježčí bodliny ho mohly píchat, ale on spal jako batole. Ráno měl ruce plné krvavých teček, ale ve spaní mu ty bodliny ani v nejmenším nezabránily. Taky by mohl chodit. Chodit bez zastavení. Možná by to šlo, ale raději na to nespolehat. Pak ho to napadlo. Eliška. Lazebnice Eliška. Když bude s ním, tak je to na tutti, že do rána oka nezamhouří.

„V zahradě? Pod širým nebem? Pod hvězdičkami? Dnes bude úplněk. To bude úžasně romantické,“ zasnila se Eliška, když jí nejmladší králevic navrhl, aby strávili nadcházející noc spolu. „A nebylo by to lepší v komůrce? Tam nebude taková zima.“

„Ne, ne,“ rozhodně zavrtěl hlavou kralevic.

„V komůrce bych si mohla sundat košilku. Ale do zahrady abych si vzala beraní kožich,“ zamračila se Eliška.

Kralevic zůstal neoblomný. Když se večer sešli v zahradě, princ měl na sobě teplý plášť, a lazebnice Eliška přišla v ohlášeném beraním kožichu. Tvářila se otráveně a ostentativně mlčela. Kralevic se usmíval a mlčel taky. Slunce pomalu mizelo za obzorem. Elišku už mlčení zmáhalo. Nebyla na něco takového zvyklá. Nakonec tak dlouhé mlčení nevydržela.

„Ty... A co kdybych si ten kožich sundala? Položila bych ho na zem a my bychom si na něj mohli lehnout. To by bylo moc romantické.“

„Noc je studená a mohla by ses nachladit.“

„Kdybys mě vzal k sobě pod plášť, tak by mi zima nebyla,“ zatvářila se nevinně Eliška.

Kravec zaváhal. Ale to už Eliška shodila ze sebe huňatý kožich a rozprostřela ho na zemi. Rukou vyvádla královnu, aby se na něj položila. Kravec se opatrně posadil na samý kraj. Eliška hned vedle něj.

„Je mi zima,“ zakňourala Eliška. „Zahřej mě!“ Ani se nezeptala a už se tiskla ke královi a už mu obratně vklouzla i pod plášť.

„A pusinku mi nedáš?“ našpulila rty.

„Tak dobře,“ přikývl kravec a lehkou políbil Elišku na tvář.

„Jenom jednou? A jenom na tvář?“ divila se Eliška. „To snad abych se vrátila do své komůrky.“

Kravec jen vzdychl. Eliška se rozesmála a strčila do královny.

Ten to nečekal a přepadl na záda. Eliška hned za ním.

„Tak ti musím dát pusinku já. Třeba si pak dáš říct,“ zasmála se tichým smíchem. Pomalu se blížila svými plnými rty ke rtům královniným a spokojeně se umívala. Uvidíme, kdo vyhraje. Už už to vypadalo, že královna políbí, když ji kravec odstrčil a vyskočil na nohy.

„Co je?“ rozmrzele zanaříkala Eliška.

Ale to již kravec měl v ruce samostříl. Eliška se otočila a uviděla to také. Na jablůnku usedal pták a chystal se sezobnout cosi, co vypadalo jako malé zlaté jablíčko. Ale jaký pták to byl! Snad to bylo světlem měsíce, ale ten nádherný pták vypadal, jako by mu peří hořelo. Kam dopadalo měsíční světlo, bylo peří zářivě žluté, ve stínu pak přecházelo do růžova. Eliška úlekem vyjekla. Pták se lekl, nechal zlaté jablíčko na pokoji a vznesl se do vzduchu. Kravec rychle zvedl kuši a bez velkého míření vystřelil. Šipka měla dobrý směr. Ohnivě zbarvený pták však bleskově uhnul doleva. Šipka zasáhla jeho pravé křídlo a vyrazila z něj péro. Křídlo samotné však zřejmě neporanila. Pták vydal rozzlobený hrdelní křik, a než stačil kravec znovu nabít, byl pryč.

*

Ráno ještě před snídaní sešel král dolů do zahrady. U jabloně narazil na zahradníka, který si pozorně prohlížel drobné zlaté jablíčko. V ruce držel jakousi nit a něco s ní na jablíčku měřil.

„Stejně velké nebo spíš malé jako včera,“ hlásil králi. „Ani stopa

po násilí.“

„Zdá se, že ten štrapatý kluk už není kluk a jablíčko opravdu uhlídal,“ usmál se hrdě král a odkráčel do hodovní síně. Tam už na něj čekali všichni tři synové. Nejvíce samozřejmě ten nejmladší. Vylíčil otcí poměrně přesně události z minulé noci. O lazebnici Elišce však nepadlo ani slovo. Oba starší bratři vypadali poněkud rozmrzele. Zato král jen zářil. Pak nejmladší králevic položil na stůl péro z ohnivého ptáka. Bratrům poklesla čelist a v očích se jim objevila závist. Nebo to byl vztek? Možná obojí dohromady. Zato otec zajásal.

„To je z toho ptáka?“ křičel nadšeně. „Úžasné. Úžasné.“ Pak si detailně prohlédl péro. „To vypadá, jako by ty háčky mezi paprsky byly opravdu ze zlata. Zavolejte zahradníka.“

Když zahradník přišel, začal se hned ve dveřích omlouvat. V ptáčích se on moc nevyzná. Jeho otec býval proslulý ptáčník, to ano, on však ne. Od táty kdysi slyšel o ptáku Ohniváku. A když se tak dívá na to péro, nejspíš bude jeho. Král poděkoval zahradníkovi a propustil ho.

„Není mi pět, abych musel mít všechno, co uvidím,“ povzdechl si král, když osaměli. „Ale kdybych toho ptáka Ohniváka měl..., dal bych za to klidně rok života. Ale nemůžu být jak rozmazlené děcko. Ne.“

Král se úporně bránil své touze, ale nebylo mu to nic platné. Vlasy mu najednou rychle šedivěly, na váze ztratil dobrých deset liber, záda se mu viditelně ohnula. Byl na něj dost žalostný pohled. Nakonec dal na radu královského mastičkáře a nechal k sobě povolat své syny.

„Vidíte, jak vypadám? Vidíte, jak vypadám?“ div, že nekvílel, když přišli. „Bráním se tomu. Ale je to silnější než já. Kdo z vás mi přenesení ptáka Ohniváka, bude mým nástupcem.“

„A půl království hned, jak bude Ohnivák tady?“ zeptal se nejstarší králevic.

„Vlastně, proč ne,“ nenechal se zaskočit král. „Jen se co nejdříve vydejte na cestu, nebo se toho Ohniváka nedožiju.“

Královští synové si zabalili nějaký proviant, z královské pokladnice vzali něco na útratu, každý dostal z královské stáje dobrého koně a ze zbrojnice meč z damažské oceli. Nejprve jeli všichni společně. Pak

dorazili ke křižovatce v lese. Dál by odtud mohli jet každý jinou cestou. Nejstarší kralevic to hned navrhl.

„Při svém pátrání po Ohnivákovi tím pokryjeme mnohem větší území a budeme mít mnohem větší naději na úspěch,“ poučil své bratry. Ti neměli důvod nesouhlasit.

„Tak kdo se vydá kudy?“ pasoval sám sebe do role hlavního organizátora výpravy nejstarší kralevic.

„Vyberte si každý svou cestu, já pojedou po té, co zbude,“ skoro omluvně prohodil nejmladší bratr.

Nejstarší si nad takovým pasivním přístupem jen posměšně odfrkl. Pak se hrdě rozhlédl, pečlivě zhodnotil všechny cesty a nakonec energicky ukázal na tu vedoucí vlevo.

Prostřední bratr se podíval na zbývající dvě cesty a zatvářil se podezřívavě. Pak chvíli jako by přemýšlel. Nato zvedl hlavu a kývl směrem k té prostřední. Nejmladší bratr se usmál, zbyla na něj cesta vedoucí vpravo.

„Rozhodnuto, jedeme,“ pokynul velitelským gestem nejstarší kralevic. Sám se elegantně vyšvihl do sedla a rozjel se po své cestě.

„Počkej přece, to není všechno,“ zakřičel za ním prostřední bratr. Zřejmě se mu nechtělo jen tak přenechat bratru vůdcovství celé výpravy.

Nejstarší se nespokojeně vrátil na křižovatku. „O co jde?“

„Bylo by dobré, kdybychom tady pro sebe nechali nějaký vzkaz.

Až sem každý z nás přijede, bude hned vědět, jak se komu vede.“

„O tom jsem už taky slyšel,“ přikývl nejmladší kralevic. „Zabodneme své nože tady do stromu. Pak bude stačit se jen podívat na střenku a hned bude jasné, jak se komu daří.“

Prostřední bratr se posupně zasmál. „Kolik máš nožů? Jeden. Stejně jako já. A nevím jak ty, ale já ten svůj potřebuji. Do žádného zatraceného stromu ho zabodávat nebudu. Ne snad, že by mi záleželo, co to udělá se stromem, ale něčím si musím ukrojit kus masa nebo slaniny.“

„Tak jak to chceš udělat?“ zamračil se nejstarší bratr. Dost ho hnětlo, že bratrovo počínání jako by podkopávalo jeho vůdcovskou

roli.

„Jednoduše,“ zatvářil se nonšalantně prostřední bratr. „Zapíchneme každý do země prut a podle toho, jak poroste, se pozná, jak se komu vede.“

„Pro mě za mě,“ mávl rukou nejstarší bratr. Usekl ze stromu větvičku a zarazil ji do země. Pak znovu vyskočil na koně a vyrazil tryskem vpřed. I oba mladší bratři usekli větvičku a pomalu, skoro obřadně, ji zatlačili do měkké hlíny. Prostřední se dal hned nato do cvalu. Nejmladší kralevic osaměl. Chvíli hleděl na svou větvičku, pak váhavě rozepjal poklopec a skropil její okolí životodárnou tekutinou. Když skončil, nasedl na koně a dal se mírným klusem svou cestou.

*

Nejstarší kralevic byl sám se sebou velmi spokojený. Těšilo ho, jak bratrům předvedl svou rozhodnost. Jako příští a nezpochybnitelný vladař ji bude samozřejmě potřebovat. Obzvláště, pokud by chtěl někdo jeho právo na trůn napadnout. Přešel z trysku do cvalu, pak do klusu. Chvíli nato si řekl, že toho bylo zatím dost. Zastavil koně a pomalu sklouzl na zem. Čas oběda. Rozbalil svůj ranec a hned byla u něj liška, jako by ji přivábila vůně jídla.

„Jedeš, potvoro,“ zařval kralevic. „Ty máš určitě vzteklinu!“

„Nemám vzteklinu, mám jen hlad,“ pípla prosebně liška.

Kralevice mluvící liška neobměkčila. Sáhla po kuši a fuúú! Mířil dobře, střela směřovala přímo mezi světla. Než však stihla lišku zasáhnout, ta najednou zmizela.

*

Prostřední kralevic chvíli spokojeně cválal po své cestě. Pak se podezřívavě rozhlédl. Nejsou tady někde loupežníci? V prachu cesty neviděl žádné stopy. Snad je tady bezpečno. Zastavil koně a seskočil na zem. Nechal ho, ať se napase, a sám se pustil do vybalování jídla. A už tu byla liška.

„Jedeš, potvoro,“ odháněl ji kralevic. „Jsi nějaká krotká. Jestlipak nemáš vzteklinu?“

„Nemám vzteklinu, mám jen hlad,“ zatvářila se zkroušeně liška.

„Tak ty máš hlad,“ opáčil posměšně kralevic. Kuše byla daleko. Tak vzal nejbližší oblázek a mrštil jím po lišce. Dobře mířená rána směřovala přímo na hlavu. Ale dřív, než kámen dopadl, liška najednou zmizela. „To byl asi nějaký trik,“ napadlo kralevice, ale pak pustil lišku z hlavy a dal se hltavě do jídla.

*

Nejmladší kralevic klusal po své cestě a cítil se trochu provinile. Je na výpravě za ptákem Ohnivákem. Ale přitom si jede přírodou, nad hlavou mu svítí sluníčko, kolem poletují motýli, zpívají ptáci a louka je celá strakatá rozkvetlými květinami. Taková krása. Život je nádherný. Skoro je škoda marnit čas hledáním nějakého Ohniváka. Ale úkol je úkol. A ten nepočká. Nejdřív by se však měl najíst. Kralevic přitáhl uzdu a seskočil z koně. Nechal ho volně pást a sám si rozbalil tlumok. A hned tu byla liška.

„A safra, ty máš určitě vzteklinu,“ staral se kralevic.

„Žádnou vzteklinu, zato mám pořádný hlad!“

„Mluvicí liška? Ještě lepší,“ pousmál se kralevic.

„Nejen to, já mám dokonce i jméno. Jmenuji se Ryška,“ zatvářila se mírumilovně zrzka.

„Když máš dokonce i jméno, tak to tě nemůžu nechat hladovět. Tady máš kus sušeného hovězího,“ pozval lišku k improvizované hodovní tabuli kralevic.

„Kuřátko by nebylo?“ ošila se liška.

„Jez, co ti dají, odpovídej, když se ptají. Aspoň tak to říkávala moje chůva,“ zatvářil se přísně kralevic.

Liška vzdychla anebo to aspoň tak vypadalo, a pustila se do sušeného hovězího.

„Máš dost?“ zůstal kralevic v roli pozorného hostitele.

„Ano, děkuji. Tak skvělé sušené hovězí jsem už dlouho nejedla,“ poděkovala vybraně liška Ryška. „Jakpak se ti odvděčím?“

„Dobrá otázka,“ usmál se kralevic.

„Ale já se ti opravdu můžu odvděčit,“ řekla skoro dotčeně zrzavá krasavice.

„Opravdu? Ale kde najít ptáka Ohniváka asi nevíš, co?“

„Nic těžšího po mně nechceš?“ dal najevo svou převahu liška Ryška.

„Počkej, Ryško, nedělal si legraci?“

„Když uděláš, co ti řeknu, bude pták Ohnivák tvůj.“

Kravec se pořád tvářil dost nedůvěřivě. Pak přece jen sbalil svůj tlumok a vsedl na koně. Liška se rozeběhla a kravec za ní. To byla jízda. Vypadalo to, jako by liška Ryška svým ocasem zametala hory a plnila doly. Kravec chápal, že tohle není normální. Nejspíš je tady nějaká tektonická porucha, a právě tady a teď probíhá nějaké větší zemětřesení. Když však přijeli k široké řece a liška jedním mávnutím ocasu vybuodovala most o pěti pilířích, napadlo kravce, že tohle by asi zemětřesení nedokázalo. Přejel most a na obzoru uviděl do červena se lesknoucí zámek. Přijeli blíž a kravec pochopil: zámek byl celý z mědi.

„Pták Ohnivák je v tomhle zámku,“ prozradila kravci liška Ryška. „U vchodu jsou strážé. Teď je slunce ještě dost nízko, a tak počkej, až bude poledne nebo raději těsně po poledni. Strážé budou mít právě po obědě a budou spát. Dovnitř se proto dostaneš bez problémů. Jak vejdeš, hned nalevo jsou tři voliéry. V první je dvanáct černých ptáků ve zlatých klecích. Ve druhé je dvanáct zlatých ptáků v dřevěných klecích. Ve třetí voliére sedí na bidýlku jen jeden pták. Je to tvůj Ohnivák. Na zemi najdeš dvě klece. Jedna je zlatá, druhá dřevěná. Ty vezmeš Ohniváka, dáš ho do dřevěné klece a vrátíš se sem.“

Kravec se vydal do zámku. U brány chrápali dva zbrojnoši, mastné huby se jim jen leskly. Kravec vešel dovnitř. Nakoukl do první voliéry, bylo to přesně tak, jak popsala liška Ryška. Stejně i ve druhé. A ve třetí opravdu spal na bidýlku osamocený pták Ohnivák. Kravec si z osudné noci zhruba pamatoval, jak vypadá. Jenže tehdy ho viděl jen v měsíčním světle. Ale teď, v plném slunci, to bylo něco úplně jiného! Kravec ho okouzleně pozoroval a málem se neodvažoval ani dýchat. Když se dost vynadával, vzal ze země dřevěnou klec.

„Možná by mě někdo mohl mít za snoba,“ napadlo kravce, když otevíral dvířka klece. „Jenže já nejsem snob. Zlatá klec by se možná hodila pro Ohniváka líp než dřevěná, ale nejsem snob, a dřevěná je

stejně dobrá jako zlatá. Já akorát strašně nesnáším, když mi někdo říká, co mám dělat. Samé detailní instrukce a nikde žádný prostor pro iniciativu nebo vlastní řešení. Já nejsem žádné kolečko v obrovském soukolí. Já jsem já. Jsem jedinec s vlastním názorem.“

Kralevic odložil dřevěnou klec na zem a otevřel zlatou. Sotva do ní strčil ptáka Ohniváka, ten se hned probudil a začal křičet. V sousedních voliérách se k němu přidali další ptáci a byl z toho takový kravál, že by to vzbudilo i mrtvého. Strážným u brány sice chvíli trvalo, než pochopili, o co jde, ale nakonec jim to přece jen došlo. Rozběhli se, halapartnami přirazili kralevice ke zdi, pak mu nasadili pouta. Přivedli ho ke králi. Ten byl vzteky celý bez sebe.

„Ty zloději,“ křičel. „Jak ses mohl opovážit! Chtěl jsi ukrást mého ptáka Ohniváka! Za to přijdeš o hlavu!“

„Nejsem žádný zloděj,“ bránil se hrdě kralevic. „Tohle nebyla žádná krádež. To byla válečná kořist.“

Král se zamyslel a chvíli se snažil přijít na to, jaký je rozdíl mezi krádeží a válečnou kořistí.

Kralevic pokračoval: „Ty sám přechováváš zloděje. Pták Ohnivák nám kradl zlatá jablka. Od poslední krádeže však s mým královským otcem nic není a prý ho uzdraví, jen když uslyší ptáka Ohniváka zpívat.“

„Takže ty chceš ptáka Ohniváka.“

„Ano.“

„A já ti ho mám dát zadarmo?“

„Zadarmo,“ kroutil se kralevic, „zadarmo ne. My jsme už zaplatili těmi ukradenými zlatými jablky. Takže jde o obchod.“

„Aha. A kde jsou ta zlatá jablka?“

„Jak to mám vědět, když si je odnesl pták Ohnivák?“

„Ani já o nich nevím. Říkáš obchod? Ale to je špatný obchod, když nic nenabízíš jako protihodnotu. Tak víš co? Já ti prodám ptáka Ohniváka. Ale ty mi za něj musíš přivést koně Zlatohřiváka. Souhlasíš?“

*

Když se kralevic vypoťácel ze zámku, liška už na něj čekala.

„Tak kdepak se to zvrtilo? Nebylo ti náhodou málo odnést Ohniváka v dřevěné kleci a nevzal jsi raději hezčí zlatou?“ zahájila výslech liška Ryška.

„Do zlaté klece jsem ho sice nakonec dal, ale bylo to jinak. Já jsem prostě alergický, když mi někdo něco nařizuje. Nemůžeš se chovat trochu míň paternalisticky?“ bránil se kralevic.

„Aha,“ zakroutila hlavou liška Ryška. „A jak se vrátíš domů bez Ohniváka?“

„Ještě není všem dnům konec, ještě je jistá naděje,“ zkusil obměkčit lišku Ryšku kralevic. „Dostanu ho, když přivedu koně Zlatohřiváka.“ Liška se zatvářila pobaveně: „A jak se k němu dostaneš?“

„Když jsi věděla, kde se dá najít pták Ohnivák, tak snad budeš i vědět, kam pro koně Zlatohřiváka.“

Liška se rozesmála, i když v jejím provedení to znělo spíš jako štěkot. „Že bych tě tam i zavedla, co? Tak poslouchej, já měla tehdy takový hlad, že bych sežrala snad i hřebíky, nejen to hrozné sušené hovězí. Ale já určitě nezapomínám, když mi někdy někdo pomohl. To teda ne. Nikdo nemůže říct, že je liška Ryška nevděčná. Tak nasedat a jedem.“

*

A tak jeli a jeli a liška zase ocasem smetala hory a plnila doly. Vlastně to bylo zase takové menší zemětřesení, i když způsobené nikoliv tektonickým posunem ale obyčejným liščím ocasem. Vlastně neobyčejným liščím ocasem. Zatraceně neobyčejným. Z čista jasna byli u stříbrného zámku.

„V tomhle zámku chovají koně Zlatohřiváka,“ řekla liška Ryška jakoby nic.

„Opravdu? Co mám udělat? Poslechnu tě na slovo!“

„Nejdřív počkej, až slunko vystoupí výš. Až bude poledne, nebo spíš krátce po poledni, jdi do zámku. I tady si dají stráže rády po obědě dvacet. Stáje jsou hned, jak vejdeš, napravo. V první stáji najdeš dvanáct vraných koní se zlatými uzdami. Ve druhé pak dvanáct bílých koní s černými uzdami. Ve třetí je jenom kůň Zlatohřivák. U žlabu a

bez uzdy. Na stěně visí dvě: zlatá a kožená. Ty vezmeš tu koženou, nasadíš ji Zlatohřivákovi a vrátíš se sem. Jasně?“

Kravec přikývl a v duchu si opakoval: „Koženou. Koženou. Nejlepší je kožená.“

Když přišel k bráně a podíval se na chrápající strážné, bůhvíproč ho napadlo: „Ale ani zlatá není k zahození.“

Když strčil hlavu do dveří první stáje a uviděl dvanáct černých koní, prolétla mu hlavou myšlenka, snad by to mohla být i písnička, kdyby jí nechyběla melodie: „Řada koní, řada koní honí se dokola.“

Když strčil hlavu do dveří od druhé stáje a uviděl dvanáct bílých koní, prolétla mu hlavou myšlenka, snad to mohla být i písnička, kdyby jí nechyběla melodie: „Chtěl bych jak divoký kůň běžet, běžet, nemyslet na návrat.“

Pak strčil hlavu do třetích dveří. Uvnitř stál kůň Zlatohřivák bez uzdy a žral něco ze žlabu. Oves to nebyl, že by oheň?

„To sotva,“ napadlo kravece. Ale ani tak se nemohl na Zlatohřiváka vynadávat. Koním rozuměl a jeho vlastního hřebce obdivovali doma široko daleko. Ale Zlatohřivák? Ten byl kategorie sám pro sebe. Čas však neúprosně běžel, a tak kravec sundal ze zdi koženou uzdu a nasadil ji Zlatohřivákovi. Ten stál jako beránek.

„Nejlepší je kožená,“ napadlo kravece, „tu má naše Božena.“

Vtom se zamračil, skoro strhl Zlatohřivákovi z hlavy koženou uzdu a hodil ji na zem. Pak vzal zlatou a natáhl mu ji přes hlavu. A v tu chvíli byl Zlatohřivák na zadních a říčel, až mu od huby létala pěna. Okamžitě se k němu přidali koně z vedlejších stájí. Příběhly strážě a kravec se bez odporu nechal spoutat. Pak ho přivedli před krále.

„Ty zloději,“ trásl se spravedlivým rozhořčením král.

„Poslužte si, Veličenstvo. Nadávejte mi do zlodějů. Necítím se jako zloděj, i když vy to nejspíš tak nevidíte. Ale já nemohl jinak. Abych mohl domů přinést ptáka Ohniváka, musel jsem přivést výměnou koně Zlatohřiváka. Copak vy byste mi ho prodal?“

„To se ví, že ne!“ rozchechtal se král nad takovým bláznivým nápadem.

„Tak vidíte,“ vzdychl kravec.

Král se však zarazil: „Víš ty co? Já ti toho koně Zlatohřiváka neprodám, já ti ho dám.“ Chvilí se pásl na kralevicově zmatku a pak pokračoval: „Dám. Ale ty mi musíš přivést pannu Zlatovlásku ze zlatého zámku. Odchod!“

*

Když se kralevic vypoťácel ze stříbrného zámku, liška už na něj čekala.

„Tak kdepak se to zvrtilo tentokrát? Nebylo ti náhodou málo mít koně Zlatohřiváka s koženou uzdou a nevzal jsi radši zlatou?“ mračila se.

„Jak to víš?“ podivil se kralevic. „Já mu nejdřív nasadil tu koženou a všechno bylo v pořádku a mohli jsme jít. Jenže pak jsem mu ji sundal, ale kdybys mě zabila, tak nevím proč. Nasadil jsem mu zlatou a už to bylo.“

„Tos tomu teda dal,“ nevěřícně kroutila hlavou liška Ryška.

„Ale ještě není všechno ztracené,“ vykřikl kralevic. „Dostanu koně Zlatohřiváka, když přivedu králi pannu Zlatovlásku ze zlatého zámku!“

„Opravdu?“ usmála se liška Ryška. „Takže ty přivedeš králi pannu Zlatovlásku, ten ti za ni dá koně Zlatohřiváka a za toho dostaneš ptáka Ohniváka, kterého si potom odvezeš domů. Je to tak? A nepřipomíná ti to něco?“

„Co by mi to mělo připomínat?“

„Pohádku o kohoutkovi a slepičce,“ zlostně vyprskla liška Ryška.

„Odpusť mi, liško Ryško. Odpusť mi a pomoz mi ještě jednou.

Prosím.“

Liška Ryška se tvářila dost dlouho odmítavě. Nakonec vzdychla:

„Dobře. Ale naposledy. Jestli to ještě jednou pokazíš, s mou pomocí už nepočítej. Jasně? Tak nasedat!“

*

Znovu vedla liška Ryška kralevice a znovu mu ocasem dělala cestu. Protože se však jelo hlavně podél dolního toku jakési řeky, neměla s tím tentokrát tolik práce. Vlastně jen zbořit jednu horu, naplnit dva

doly a postavit tři mosty.

Když přijeli ke zlatému zámku, povídá liška Ryška: „Tady bydlí mořská královna. Má tři dcery a nejmladší je Zlatovláska.“

„Nejmladší?“ zapochyboval králevic. „Není náhodou až moc mladá?“

„To já neumím posoudit, ale zlaté vlasy má pouze ona. Takže pokud máš přivést Zlatovlásku, na věk se neohlížej.“

„A jak ji poznám?“

„Normálně bych ti řekla, ať si vybereš tu, co je nejprostěji oblečená, co nemá žádné prstýnky na ruce, žádné vyšívání, nic. Po zkušenosti s tebou si však myslím, že asi bude nejlepší ti říct, ať si vybereš podle svého nejlepšího rozumu. Nic ti nenařizuji, neporoučím, nerozkazuji. Měl bys však vědět, že nejstarší dcera, i když je pořád krásná, je už přece jen trochu starší, vlastně už je to taková stará panna. Jestli je ještě panna, to jistě nevím, ale že je stará, na to můžeš vzít jed. Samozřejmě ji královna ráno maže obličej všelijakými mastičkami, takže to nepoznáš. Když ji uvidíš, bude přist. Bude přist zlatou nit. Co je to zlatá nit?“

„Zlatá nit?“ podivil se králevic. „To bude nejspíš takový zlatý drát, ne?“

„Správně. A dovedeš si představit, co dělá s prsty takový ostrý zlatý drát? Zlatý drát se ti nejspíš bude hodně zamlouvat. Ale kdybys měl pocit, že se ti zamlouvá až moc, tak se pořádně podívej na její prsty. Bude je mít do krvava rozedřené. Jestli ti pohled na její ruce nebude stačit, tak ti opravdu není pomoci.“

„A ta druhá?“

„Prostřední dcera je taky velice krásná, a dokonce ani není ještě tak moc stará. Pro postaršího krále by to ještě pořád mohla být dobrá partie. Ale tvoje zadání je Zlatovláska, že? Tak to není její případ. Ona bude přist stříbrnou nit.“

„Aha, vlastně stříbrný drát, že? A prsty bude mít taky rozedřené do krve, je to tak?“

„Výborně, děláš pokroky. Přitom prsty rozedřené stříbrnou nití nevypadají o nic líp než prsty rozedřené nití zlatou.“